

## Verslag concept

### Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

|                            |   |                                                                      |
|----------------------------|---|----------------------------------------------------------------------|
| Datum                      | : | 27 september 2021                                                    |
| Commissievoorzitter (plv.) | : | mw. S. Doevendans                                                    |
| Commissiegriffier          | : | mw. M. de Zwart                                                      |
| Telefoonnummer/e-mail      | : | <a href="mailto:zwartm@noord-holland.nl">zwartm@noord-holland.nl</a> |

|                  |                        |                                                                                             |
|------------------|------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Aanwezig:</b> |                        |                                                                                             |
|                  | Commissievoorzitter    | mw. S. Doevendans                                                                           |
|                  | Commissiegriffier      | mw. M. de Zwart                                                                             |
| 5                | Leden van de commissie | FvD --                                                                                      |
|                  |                        | GL dhr. G. Zaal, dhr. J. Dulfer                                                             |
|                  |                        | VVD mw. M. van Meerten                                                                      |
|                  |                        | D66 mw. L. Gonggrijp, mw. A. Kapitein, dhr. E. Kanik                                        |
|                  |                        | PvdA dhr. J. Carton, dhr. T. Wagelaar                                                       |
| 10               |                        | PVV mw. I. Bezaan                                                                           |
|                  |                        | SP mw. A. de Groot, dhr. W. Hoogervorst                                                     |
|                  |                        | CDA mw. C. Kuiper                                                                           |
|                  |                        | JA21 dhr. G. Kohler                                                                         |
|                  |                        | PvdD dhr. F. Zoon, dhr. J. Hollebeek                                                        |
| 15               |                        | 50plus ----                                                                                 |
|                  |                        | CU dhr. M. Klein                                                                            |
|                  |                        | DENK dhr. S. Koyuncu, dhr. E. Mangal                                                        |
|                  |                        | Fractie Baljeu ----                                                                         |
|                  |                        | Zelfstandig Statenlid mw. G. van Geffen                                                     |
| 20               | College van GS         | dhr. Van Dijk, mw. Pels, mw. Zaal                                                           |
|                  | Afwezig                | dhr. D. Heijnen (CDA), dhr. R. Dekker (FvD),<br>mw. J. Vastenhout (FvD), Ines Kostic (PvdD) |
| 25               | Notulist               | Moneypenny/H. Mutsaerts                                                                     |

#### Agenda

30

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
  - 2.a. Vooruitblik op de komende vergadering(en) a.d.h.v. strategische agenda

## Pagina 2

- 35 3. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
4. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren
- 40 5. B-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
- 5.a. MRA: Weerbaar N-H: Brief GS aan PS inzake voortgangsrapportage agenda Weerbaar Noord-Holland 2021
- 5.b. C- naar b verzoek van FvD: Brief GS aan PS inz. Referendumcommissie en 14:30 reglement (brief heeft op de c-agenda EFB 6-9-2021 gestaan; FvD (hr. Dekker) verzoekt de brief ter bespreking op de b-agenda te plaatsten)
- 45 6. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
7. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
- 50 7.a. Brief GS aan PS inz. Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt & Onderwijs 2021-2023
8. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
9. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
- 55 9.a. Brief GS inzake discussienotitie en conceptbeleidskader erfgoed en cultuur 2022
10. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
- 10.a. Financiën: Voordracht Tweede begrotingswijziging 2021
- 60 10.b. Voordracht 'Controle protocol controle jaarrekening 2021 (PS aangelegenheid)
11. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
12. Sluiting
13. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
- 65 14. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
15. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
- 70 16. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
17. C-agenda Algemeen

75

80

85

90

95

100

105

110

### Agenda

#### 1. Opening en mededelingen

115 De **voorzitter** opent de hybride commissievergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen welkom, zowel in de Statenzaal als via Teams (mw. G. van Geffen). Het quorum is aanwezig. Na de afsplitsing van de VVD neemt mw. Van Geffen vandaag als zelfstandig Statenlid deel in deze vergadering. In de komende PS-vergadering op 13 oktober wordt de afsplitsing geformaliseerd en gaat zij verder als Liberaal Noord-Holland. De commissie gaat akkoord met haar aanwezigheid in deze vergadering. Afmeldingen zijn ontvangen van dhr. Heijnen (CDA), 120 mw. Vastenhouw (FvD) en dhr. Dekker (FvD). Mevrouw Kostić (PvdD) wordt vervangen door dhr. Hollebeek.

#### 2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

125 De **voorzitter** constateert dat de agenda, het verslag van de vergadering van 6 september 2021, de lijst van moties en toezeggingen en de strategische agenda ongewijzigd worden vastgesteld.

#### 2.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda

- 130 De **voorzitter** meldt dat voor de volgende commissievergadering op donderdagmiddag 28 oktober 2021 (mevrouw Bezaan meldt zich af) op de agenda staan: Begroting 2022 Memorie van Antwoord, MRA–zienswijze over de definitieve samenwerkingsafspraken en de IPO–Begroting.
- 135 3. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa  
Er zijn geen vragen.
- 140 4. Insprekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren  
Er zijn geen insprekers.
- 145 5. B–agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern control, Juridische Zaken, Archief, PS– en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)  
5.a. Weerbaar N–H: Brief GS aan PS inzake voortgangsrapportage agenda Weerbaar Noord–Holland 2021  
Mw. **Kuiper** (CDA) ondersteunt de voortgangsrapportage over ondermijning. Indien de zorgpunten in de brief van de Kring van Commissarissen aan de informateur zoals over  
150 informatie–uitwisseling tussen overheden, niet in het coalitieakkoord terechtkomt, wordt de lobby hiervoor dan toch voortgezet? Hoe verhoudt het samenwerkingsverband Noord–Holland Samen Veilig van 34 gemeenten, politie en het OM zich tot de agenda Weerbaar Noord–Holland? Is er naast recreatieparken ook aandacht voor ondermijning in het buitengebied? Daar dienen de bewoners zich goed van bewust te zijn. Er bestaan veel overlegstructuren en  
155 activiteiten om ondermijning tegen te gaan, maar hoe wordt gemeten dat men op de goede weg is?
- Dhr. **Mangal** (DENK) stelt de data gedreven aanpak aan de orde met het oog op de veiligheid van burgers. AI (Artificial Intelligence) kan discriminerend werken, zoals blijkt uit het feit dat  
160 de AIVD alleen maar kijkt in de richting van mensen met een andere religie en rechtsextremisten en mensen die haat hebben tegen alles wat anders is, laat zij links liggen, hoewel hier wel enige verandering in komt. In China resulteert de inzet van AI op basis van technologie van Google tot het selecteren van Oeigoeren, wordt die technologie samen met Google ook in Nederland ontwikkeld en toegepast? Hoe wordt AI gemonitord en doorgrond?  
165 Wat gebeurt er als AI zelf AI gaat ontwikkelen? Is de technologie goed te doorzien en hoe houdt men hierop overzicht en controle?
- Dhr. **Zoon** (PvdD) constateert dat de agenda ziet op de korte termijn, maar het thema is altijd belangrijk, ook na deze coalitieperiode. In de eigen organisatie wordt goede voortuitgang  
170 geboekt, niettemin moet het rapport Schoon Schip op de agenda blijven staan. De ondersteuning van gemeenten verloopt goed, maar de waterschappen ontbreken, terwijl zij extra kwetsbaar zijn door het bestuurlijke monisme en de geborgde zetels. Samenwerking met hogere overheden is belangrijk, zoals met het OM over milieucriminaliteit en met het oog op de oproep van het OM in 2018 om de veestapel te verkleinen om mestfraude tegen te  
175 gaan. Dit actuele rapport is breder dan die oproep en dient te worden betrokken bij het vervolg van Weerbaar NH.

Mw. **De Groot** (SP) concludeert dat goed wordt gewerkt aan het vergroten van de weerbaarheid van gemeenten, bedrijven en organisaties, maar de vraag blijft of mensen die niets te maken hebben met criminaliteit, ook getroffen worden door de maatregelen. Als ondermijning op een bepaalde plaats wordt uitgeroeid, gaan de betrokkenen dan op andere locaties aan de slag? Worden nieuwe vormen van ondermijning tijdig herkend en bestreden? Er zijn heel veel mogelijkheden voor nieuwe vormen van ondermijning, zoals garageboxen en horeca, worden de gemeenten hierbij voldoende ondersteund? Wordt ook aandacht besteed aan nieuwe vormen van ondermijning, zoals milieucriminaliteit?

Dhr. **Klein** (CU) is blij met de extra inzet die blijkt uit de voortgangsrapportage. Goed dat het onderwerp deel gaat uitmaken van de reguliere provinciale activiteiten. Is er voldoende budget beschikbaar om een QuickScan uit te voeren bij gemeenten die deze nog niet hebben uitgevoerd? Banken zetten in op het stimuleren van PIN-betalingen, maar dat leidt tot een groter gebruik van contant geld. Wordt hier aandacht aan gegeven in de contacten met het Rijk? Al kan ook negatieve consequenties hebben, daarom dienen de ethische uitgangspunten van de datastrategie ook hier te worden toegepast.

Mw. **Bezaan** (PVV) oordeelt dat het college voortvarend aan de slag is gegaan, zoals met het vergroten van kennis van en bewustzijn bij medewerkers en met het toetreden van gedeputeerde Zaal tot de raad van toezicht van het regionaal platform criminaliteitsbeheersing Noord-Holland. Er zijn sinds een jaar 27 gemeenten aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem en willen continuering van deze deelname uit eigen middelen financieren. Inzake data gedreven aanpak wordt vermeld dat de uitwerking van een van de beleidsterreinen afhangt van de verwachte opbrengst c.q. inzet. Waarom wordt er slechts één beleidsterrein uitgewerkt en niet meer? QuickScans geven inzicht in gedeelde kwetsbaarheden, wensen en behoeften. Hoe kunnen gemeenten verleid worden om deel te nemen?

Mw. **Van Meerten** (VVD) is bezorgd over de structurele Rijksfinanciering die in de volgende periode zeker moet worden voortgezet. De brief terzake aan de informateur wordt ondersteund. Zijn hier al resultaten geboekt? Hoe worden de QuickScans bij gemeenten opgevolgd? Vanwege de diversiteit tussen gemeenten kan niet slechts voor één bepaalde aanpak worden gekozen.

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat de provincie een eigen positie heeft ingenomen bij deze problematiek naast de activiteiten van gemeenten en veiligheidsregio's. Voor dit najaar staat er veel op de rol, er wordt uitgekeken naar de volgende voortgangsrapportage. Kunnen er al effectmetingen plaatsvinden om inzicht te krijgen in de resultaten? De provincie kan met name inzetten op het versterken en verbinden van kleinere gemeenten die weinig bestuurskracht hebben, zij ondervinden veel problemen om ondermijning het hoofd te bieden. Dat geldt ook voor de waterschappen, want die staan nog niet voldoende op het netvlies. Is dit jaar sprake van onderuitputting van het budget omdat het budget dit jaar hoger uitvalt vanwege de uitgestelde bestedingen?

Mw. **Kapitein** (D66) heeft de volgende vragen. Is er zicht op de ontwikkeling van diverse vormen van ondermijning in de provincie, zoals bij milieucriminaliteit? Vindt een verschuiving plaats vanuit andere provincies naar NH, bijvoorbeeld naar het platteland? Is dat nu al een probleem of wordt verwacht dat dit een groot probleem wordt? Leegstaande en verwaarloosde

bedrijventerreinen moet tijdig gerenoveerd worden om te voorkomen dat deze gebruikt worden voor criminele activiteiten.

230 Dhr. **Carton** (PvdA) vraagt of de inbedding van het beleid op meerdere niveaus is geborgd, dus ook bij gemeenten en bedrijven. Hoe worden de resultaten van initiatieven gemonitord en geborgd voor het vervolgbeleid?

235 Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat het heel complex is om de echte effecten en resultaten te meten, daarom is het belangrijk om veel barrières in te bouwen om ondermijnd gedrag te voorkomen, zoals het sluiten van hennepkwekerijen en het voorkomen van illegale dumpingen op bedrijventerreinen. In de Miljoenennota is aan J&V extra geld toegekend voor totaal € 450 miljoen, hoewel dit nog steeds onvoldoende is. Daarom zal de lobby bij het Rijk voortgezet worden, want ook lagere en hogere overheden worden met deze problemen geconfronteerd. De publiek-private samenwerking is hierbij essentieel. De CdK is gevraagd  
240 om als voorzitter op te treden van VODIOM (Veilig ondernemen door informatie op maat), een platform (hiervoor volgt een voorstel aan PS) met steun van VNO-NCW, Mkb Nederland en Justitie om cross- en bovensectorale informatie en waarschuwingssignalen te delen. In de volgende voortgangsrapportage zal een beeld van de criminele activiteiten in de verschillende portefeuilles worden geschetst, ook in het buitengebied. Het programma Noord-Holland  
245 Samen Veilig is afgestemd op de voorliggende agenda. Er is een datastrategie beschikbaar. Met AI worden camera's ingezet op bijvoorbeeld bedrijventerreinen die kentekens herkennen. Enkel de politie of andere publieke sectoren mogen de verzamelde data uitlezen. Elke vorm van discriminatie door AI en Big Data zal worden voorkomen voor zover dat binnen het bereik van de provincie ligt. In Nederland zal niet zo snel eenzelfde situatie ontstaan als in China.

250 Dhr. **Mangal** (DENK) meldt dat het probleem van AI is dat door de algoritmen die worden gebruikt in het systeem, de resultaten niet altijd zichtbaar zijn. Daar moet men zich van bewust zijn.

255 Dhr. **Van Dijk** (CdK) erkent dat iedereen zich bewust moet zijn van deze techniek, maar de provincie zet met name in op het vergroten van weerbaarheid en bewustzijn van gemeenten en waterschappen over het feit dat de beschikbare systemen voor andere doeleinden gebruikt kunnen worden dan waarvoor zij zijn bedoeld.

260 Dhr. **Klein** (CU) vraagt om de toezegging dat de uitgangspunten van de provinciale datastrategie ook worden erkend en gestimuleerd in samenwerkingsverbanden met andere partners.

265 Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat de datastrategie van kracht is voor de provinciale activiteiten maar voor zover invloed uitgeoefend kan worden, zal de provincie deze strategie ook aan andere partners voorleggen, maar het zijn en blijven provinciale kaders. De informatiedeling moet verbeteren zodat problemen sneller herkend en zichtbaar worden. Schoon Schip zal zeker niet vergeten worden, dat is een van de redenen om geld vrij te maken voor vroegtijdige signalering en overleg. Waterschappen zijn zeker niet buiten beeld, zij zitten ook aan tafel bij  
270 het Bestuurlijk Overleg Veiligheid en Crisis (BOVC) waar wordt gesproken over cybercrime, crises en het hacken van computersystemen. Onderzocht zal worden of de waterschappen behoefte hebben aan een QuickScan Weerbaarheid van de eigen activiteiten. Het rapport over

milieucriminaliteit zal aan PS toegestuurd worden. Dit onderzoek is tevens onderwerp van gesprek van de kopgroep met burgemeesters.

275

Dhr. **Dulfer** (GL) verzoekt ook de drinkwaterbedrijven mee te nemen bij de QuickScan.

280

Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat de drinkwaterbedrijven deelnemen aan het overleg BOVC. Bij het openen van bankrekeningen wordt door de banken nu al extra gecontroleerd, dat is wel een van de gevolgen waarmee alle bewoners geconfronteerd worden, maar bewoners moeten zoveel mogelijk gevrijwaard worden van de gevolgen van de noodzakelijke maatregelen. Het budget is voldoende, maar er moet ten gevolge van corona nog een aantal QuickScans uitgevoerd worden en hopelijk gaan alle gemeenten deelnemen. Al 40 gemeenten nemen momenteel deel aan Meld Misdaad Anoniem. Projecten van gemeenten kunnen gefaciliteerd en gestimuleerd worden maar niet worden overgenomen door de provincie. Het gaat dan over stimulering van projecten die snel kunnen worden uitgerold naar andere gemeenten. Het RIEC en het Bibob-team doen niet alleen onderzoeken voor de provincie maar ook voor gemeenten om criminele activiteiten te blijven volgen. Ondermijning vindt in de gehele provincie plaats, is provincie- en gemeentegrenzen overstijgend en is verweven met meerdere

285

290

#### *Tweede termijn*

295

Dhr. **Zoon** (PvdD) is blij met de actuele aanpak van de problemen door de provincie, maar ook de OD moet erbij betrokken blijven vanwege de subsidieverlening en handhaving van wet- en regelgeving. De provinciale waarden en normen dienen van toepassing te blijven op het delen van data, ook bij andere overheidsorganen.

300

Dhr. **Klein** (CU) ondersteunt dit pleidooi. Hoe kan de provincie gemeenten stimuleren om financiële en ambtelijke capaciteit vrij te maken voor de QuickScan?

305

Dhr. **Van Dijk** (CdK) zegt toe waar mogelijk en nodig, de normen en waarden van de provincie uit te dragen als een soort morele ondergrens. Het is absoluut niet de bedoeling om met het tegengaan van ondermijning, de gehele samenleving te controleren. Besloten is om bij een aantal gemeenten de QuickScan uit te voeren, maar de provincie kan niet de gemeentelijke capaciteitsproblemen oplossen.

310

#### 6. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen.

315

#### 7. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

7.a. Brief GS aan PS inz. Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt & Onderwijs 2021–2023

Mw. **Kuiper** (CDA) constateert dat de agenda een goed beeld toont van de ambities, met een forse inzet op techniek want daar is veel vraag naar met het oog op de energietransitie en duurzame economie. Hopelijk volgt er door de promotie een grote instroom van studenten bij technische opleidingen. Goed dat de provincie is aangesloten bij de vijf arbeidsmarktregio's.

320

Dhr. **Carton** (PvdA) ondersteunt de uitvoeringsagenda, hoewel hierin en ook in het manifest het perspectief van jongeren en behoeften van werkzoekenden voor aansluiting van opleiding bij werk ontbreken. Uit gesprekken met jongeren blijkt dat zij op zoek zijn naar voorbeelden en dat zij vastlopen in de stagebegeleiding. Zijn de jongeren geraadpleegd voor het manifest en de agenda? Op veel niveaus zijn er initiatieven, hoe wordt geborgd dat deze elkaar blijven aanvullen en dat ze elkaar niet in de weg zitten? Met het manifest legt de provincie een belangrijke visie neer voor het beleid, terwijl vermeld staat dat de provincie zoveel mogelijk aansluiting zoekt bij regionale en landelijke initiatieven. Graag een toelichting.

330

Mw. **Van Meerten** (VVD) waardeert de betrokkenheid bij het manifest van 160 partners, juist de samenwerking is van grote waarde om arbeidsmarkt en onderwijs op elkaar te laten aansluiten, want de problemen zitten in de uitvoering. Het manifest waarin veel acties zijn opgenomen, geeft vertrouwen, hoewel de uitvoering een grote uitdaging blijft. Is het manifest robuust genoeg? Blijft de samenwerking de komende jaren van kracht of komt men blokkades tegen? Wat ontbreekt volgens het college in de agenda? Beide documenten worden onderschreven.

Mw. **Bezaan** (PVV) constateert dat het denken in skills een belangrijke rode draad is in de uitvoeringsagenda en dat diploma's niet beperkend mogen zijn, maar de PVV vindt diploma's juist van grote waarde als bewijs van het bezit van de benodigde basiskennis. De meerwaarde van programma's als House of Skills in de MRA, wordt niet herkend.

Dhr. **Koyuncu** (DENK) vraagt naar concrete uitvoeringsprojecten die zich in de praktijk al bewezen hebben, zoals Tech Grounds in Amsterdam welk samenwerkingsverband van ondernemers uit de techbranche en maatschappelijke organisaties jongeren uit achtergestelde wijken in korte tijd opleidt en daarna een baan in de techbranche aanbiedt. Dit succesvolle initiatief is al uitgebreid naar andere Amsterdamse wijken. Het voorstel overtuigt niet ten aanzien van de inclusieve werkwijze waar slechts één korte zin aan gewijd wordt, inclusiviteit is geen kernpunt maar een aanhangsel. Kunnen dergelijke initiatieven ook in andere delen van de provincie gestimuleerd worden? Welke rol speelt het regionale werkcentrum dat mensen van werk naar werk begeleidt om te voorkomen dat zij in een uitkering belanden hoewel ze daar wel recht op hebben? Bij dit initiatief zou de provincie zich moeten aansluiten.

Mw. **Gonggrijp** (D66) is blij met de betrokkenheid van veel partijen. Aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is van groot belang mede met het oog op de toekomstige arbeidsplaatsen, maar intensivering van onderwijs is nog een grote uitdaging. Hoe wordt dit opgepakt, hoewel het niet een primaire rol betreft van de provincie? Technologische ontwikkeling en sociale innovatie gaan samen. Het uitgangspunt van de agenda is een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen kan meedoen zonder beperkingen. Hiervoor zijn in de agenda initiatieven benoemd, maar hoe wordt een inclusieve arbeidsmarkt in de volle breedte gerealiseerd? Samenwerking tussen PPS'en is van groot belang bij bovensectorale thema's. Wellicht kan hier in de toekomst meer op ingezet worden.

Dhr. **Zoon** (PvdD) ziet twee grote opgaven: biodiversiteit en de klimaattransitie die hand in hand gaan met gezondheid. Er is in het onderwijs weinig aandacht voor biologische landbouw, hetgeen leidt tot problemen bij opvolging in bedrijven en tot onvoldoende aantallen biologische boeren. De provincie kan sturend optreden en randvoorwaarden stellen

aan maatschappelijk verantwoorde startups die moeilijk aan goed personeel kunnen komen,  
370 door in te zetten op groene innovatie. Resultaten van aantoonbare bijdragen aan een groen en  
duurzaam NH en het verminderen van de ecologische voetafdruk en CO2 dienen terug te  
komen in de evaluatie. De term 'lager, middelbaar en hoger opleidingsniveau' moet vermeden  
worden, dit is een onterecht waardeoordeel. GS worden verzocht invulling te geven aan het  
VN-gedrag Gehandicapten via het programma Onbeperkt Meedoen. De oproep van DENK voor  
375 het meenemen van inclusiviteit wordt ondersteund.

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat er niet alleen technisch opgeleide mensen voor de  
energietransitie nodig zijn, maar ook voor onderwijs, zorg en dienstverlening. Volgt hiervoor  
een aparte uitvoeringsagenda? De paragraaf inclusiviteit is te beperkt, want een aantal  
380 groepen in de maatschappij blijft achter qua arbeidsparticipatie. Hieraan dient in de agenda  
specifiek aandacht besteed te worden.

Dhr. **Klein** (CU) ondersteunt de uitvoeringsagenda, het Skills paspoort is een goed idee in deze  
veranderende economie en arbeidsmarkt. Met name mbo-studenten moeten de  
385 energietransitie invulling gaan geven, daarom moet niet gesproken worden in termen van laag  
en hoog opgeleid.

Mw. **Bezaan** (PVV) vraagt wie de waarde van een 'skill' kwalificeert. Dat is eerder een zaak voor  
het Rijk dan de provincie.  
390

Dhr. **Klein** (CU) is het ermee eens dat dit zorgvuldig moet plaatsvinden door het maken van de  
juiste afspraken per regio of sector, want de reeds opgedane arbeidservaring speelt ook een  
grote rol bij de geschiktheid voor werk. Is de provincie aangesloten als stage-aanbieder?  
Volgens de werkambassadeur was geen sprake van een tekort.  
395

Mw. **De Groot** (SP) vraagt hoe het college werkgevers ervan gaat overtuigen dat geschiktheid  
niet zit in diploma's maar in vaardigheden en skills. Voor welke leeftijdsgroepen is de mbo-  
campusstructuur bedoeld? Hoe kom je op zo'n campus terecht? Hoe wordt omgegaan met  
oudere werknemers die geen baan kunnen vinden, om te voorkomen dat zij vroegtijdig uit de  
400 arbeidsmarkt verdwijnen? Hoe worden werkgevers ervan overtuigd dat werknemers hun vaste  
banen kunnen behouden en zijn er voor hen ook ontwikkelingsmogelijkheden? Kan het  
college ervoor zorgen dat voor laaggeschoolde Nederlanders banen behouden en uitgebreid  
worden en niet worden ingevuld door arbeidsmigranten?

405 Gedeputeerde **Zaal** dankt voor alle complimenten en geeft deze door aan de ambtelijke  
organisatie en de 160 stakeholders. De ambities in het manifest zijn niet afkomstig van de  
provincie maar van alle stakeholders in de regio, het geografische gebied NH. De provincie  
heeft hieruit een aantal focuspunten geselecteerd en die zijn opgenomen in de  
uitvoeringsagenda. Zo verhouden beide documenten zich tot elkaar. De skills-benadering is  
410 volgens GS de enige manier om een inclusieve arbeidsmarkt te realiseren, hoewel diploma's  
altijd belangrijk blijven. Echter, deze zijn niet altijd meer up to date bij het verstrijken van de  
jaren. Wel is een waardering en certificering van de skills belangrijk, want dat kan leiden tot  
een opleiding in een BBL-traject. Inclusiviteit: de provincie speelt hier een beperkte rol omdat  
zij er niet voor kan zorgen dat een bedrijf bepaalde mensen aanneemt. Wel kunnen in de  
415 ontwikkelcoalitie concrete projecten voor kennisontwikkeling ondersteund en opgeschaald  
worden. **Tech Grounds wordt via het budget van de MRA door de provincie ondersteund. De**

gedeputeerde zegt toe in de toekomst te onderzoeken of succesvolle projecten onderdeel kunnen worden van de ontwikkelcoalitie Inclusiviteit, teneinde deze door te leiden naar andere plekken in de provincie om van elkaar te leren en ervoor te zorgen dat inclusiviteit gemeengoed wordt. Er zijn zeker 16.000 mensen nodig voor de energietransitie en circulaire economie en die zijn er nu niet, hoewel er wel (oudere) mensen zijn die graag willen werken maar nergens worden aangenomen, omdat bedrijven liever kiezen voor schoolverlaters. Hopelijk kan de agenda hierbij helpen. Hierover gaat men het gesprek aan met ondernemers en ook de werkambassadeur zet zich hiervoor in. Succesvolle projecten worden opgeschaald en kenbaar gemaakt in andere delen van de provincie. Via de tafels komen partijen bij elkaar en worden zij zich bewust van de succesverhalen en efficiënte werkwijzen. De werkambassadeur bezoekt bedrijven en maakt verbinding en die aanpak werkt heel goed.

Dhr. **Dulfer** (GL) benadrukt dat een aantal groepen veel moeilijkheden ondervindt bij het vinden van werk, zoals statushouders waarvan minder dan 50% actief is.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat deze algemene maatregelen niet voldoende zijn voor iedereen, ook een persoonlijke benadering zoals met vouchers en ontwikkeltrajecten voor specifieke doelgroepen is van belang. Dat is echter niet aan de provincie maar aan gemeenten en onderwijs omdat voor elke doelgroep een andere aanpak nodig is. De provincie zet in op het ontwikkelen van een systeem en infrastructuur die een doelgroepsgewijze aanpak faciliteert, zoals voor statushouders en nieuwkomers waarvoor diverse projecten zijn opgestart. Het is zeker de taak van de provincie om deze projecten te koppelen. In de vervolgrapportage en uitvoering zal extra aandacht worden besteed aan deze groep.

Mw. **Van Meerten** (VVD) constateert dat dergelijke initiatieven in gemeenten vaak al bestaan. Dubbel werk moet voorkomen worden.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat de provincie de overkoepelende infrastructuur aanbiedt en zorgt voor verbinding van alle projecten in gemeenten en arbeidsmarktregio's in de provincie. Er is sprake van veel versnippering in het arbeidsmarktbeleid, de gedeputeerde wil hier meer verbinding in aanbrengen, dat is ook de rol van de provincie.

Dhr. **Koyuncu** (DENK) vraagt of de voorliggende stukken tot stand zijn gekomen na gesprekken met alle stakeholders.

Gedeputeerde **Zaal** bevestigt dit. Het manifest is tot stand gekomen met de 160 stakeholders en de arbeidsmarktagenda toont de invulling van de rol van de provincie waarover ook gesprekken met stakeholders zijn gevoerd. Inclusiviteit is een van de uitgangspunten van de agenda, dus het wordt er niet zo maar 'bij gedaan'. Voor de uitvoering van deze agenda is inclusiviteit een voorwaarde en ook is er een ontwikkelcoalitie ingesteld met mensen van bedrijfsleven, onderwijs en overheid voor het ontwikkelen van specifiek beleid. De rol van de provincie is juist om alle (PPS-) initiatieven aan elkaar te koppelen en versnippering en dubbelingen te voorkomen. Zij zegt toe een andere definitie te bedenken voor laag-, gemiddeld en hooggeschoold. Voor jongeren is veel aandacht, al op de lagere school wordt bij de te maken keuzes aandacht gevraagd voor techniek. Jongeren worden erbij betrokken door de ontwikkelcoalitie en hun behoeften worden meegenomen in de uitvoering. De focus op techniek en niet op zorg en dienstverlening, is gebaseerd op de grote mismatch en de grote personeelsbehoefte vanwege de energietransitie en circulaire economie. Voor zorg en

465 horeca ontbreekt nog provinciaal beleid, maar alle instrumenten die worden gefinancierd, zijn gericht op tekorten aan arbeid, dus ook in de zorg en horeca. De skills-benadering is ook voor andere sectoren zeer geschikt. Opleiding en bijscholing op de werkplek binnen organisaties is onderdeel van 'levenslang leren' en zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda. Bedrijven worden hierbij ondersteund, onder andere door de technologietafel.

470

*Tweede termijn*

Dhr. **Carton** (PvdA) dankt voor de toezegging om het perspectief van jongeren te integreren, zodat het beleid wordt aangepast op de mensen die het betreft. De provincie richt zich met name op initiatieven in de triple helix, maar in het manifest staat vermeld dat de provincie in 2030 faciliteert, verbindt en aanjaagt. Wie bepaalt wat er wordt aangejaagd en gefaciliteerd?

475

Gedeputeerde **Zaal** bevestigt dat dit zeker een taak van de provincie is die wordt vormgegeven in de agenda. De werkambassadeur is degene die in concrete gevallen de verbinding gaat leggen voor de energietransitie. Qua infrastructuur ligt dat bij GS, dus het is en/en.

480

8. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen.

485

9. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

9.a. Brief GS inzake discussienotitie en conceptbeleidskader Erfgoed en Cultuur 2022  
Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt aandacht voor het uitgangspunt dat gemeenten vrij zijn om een lokaal beleidskader te formuleren voor het slopen van historische stolpen (gebouwd voor 1966). De duurzaamheidseisen mogen niet zodanig streng zijn dat restauraties worden uitgesteld of dat een herbestemming niet doorgaat vanwege de hoge kosten door de duurzaamheidseisen. Alvorens beleid op te stellen dient de klimaatstresstest cultuurhistorie afgewacht te worden. Net als bij de MRA moet de provincie inzetten op de uitwerking van het regioprofiel in een gezamenlijk uitvoeringsprogramma, waarvan ook NHN kan profiteren. Voor ondersteuning van erfgoedvrijwilligers en -organisaties wordt verwezen naar een bijeenkomst in 2019 waarin 19 historische en erfgoedverenigingen aan de provincie een oproep hebben gedaan om een provinciaal steunpunt monumenten en archeologie te realiseren voor ondersteuning van organisaties en vrijwilligers. Het steunpunt Monument en Archeologie ondersteunt gemeenten en zij bieden soms bijeenkomsten aan archeologische en historische verenigingen aan maar dat is aanbodgericht. Waarom kunnen de vrijwilligers en stichtingen hier niet terecht met hun vragen? Wat is er in NH mogelijk op dit gebied? Voorgesteld wordt een pilot te houden om historische en erfgoedverenigingen de mogelijkheid te bieden om zich met hun vragen en behoeften tot het steunpunt te wenden zodat duidelijk wordt of het steunpunt de juiste plek is en welke kosten hiermee samenhangen. De grote steden in de provincie NH stellen grote budgetten beschikbaar voor kunst en cultuur. Is het college van mening dat provinciale ondersteuning niet nodig is voor de professionele kunsten?

490

495

500

505

Dhr. **Mangal** (DENK) vraagt of een reconstructie van een historische houtzaagmolen onder restauratie valt. Hoe wordt omgegaan met het reconstrueren van de historie? De actualisatie van het beleidskader wordt toegejuicht, voorgesteld wordt om toe te voegen hoe het koloniale verleden verbonden is aan het erfgoed, ook al heeft het er ogenschijnlijk niets mee te maken.

510

Dit vergroot de toegankelijkheid en inclusiviteit voor mensen met een koloniale achtergrond. Hierbij hoort eigenlijk ook een onderzoek naar roofkunst, hebben de provincie of  
515 cultuurinstellingen roofkunst in bezit en worden zij gesubsidieerd? Worden deze teruggegeven aan de rechtmatige eigenaar? Graag de visie van de gedeputeerde op het verwerken van deze vragen als speerpunt in de visie.

Dhr. **Kanik** (D66) is het in grote lijnen eens met de voorliggende keuzes in het  
520 conceptbeleidskader, maar heeft op onderdelen nog een aantal vragen. Sturing door de provincie op bescherming en behoud van het stolpenlandschap: hoe groot is de kans dat gemeenten komen tot een betere bescherming van stolpen bij optie 3? Is het wenselijk dat gemeenten verschillend beleid hanteren? Kunnen de doelen behaald worden als gemeenten geen beschermingsbeleid opstellen? Over de gevolgen van klimaatverandering wordt actief  
525 nagedacht, maar dat hoeft de provincie in de rol van regelaar en beleidsontwikkelaar, niet te weerhouden van het nemen van acties op korte termijn om het erfgoed te beschermen. Wanneer komen de financiële consequenties en gevolgen voor de Omgevingsverordening beschikbaar? Behoud van archeologische vindplaatsen op land is het uitgangspunt, maar de crux zit bij het behoud onder water ex situ, want vanwege de klimaatverandering dreigen  
530 deze vindplaatsen te verdwijnen voordat onderzoek kan worden gedaan. Dit ontbreekt in het beleid, terwijl de provincie er wel verantwoordelijk voor is. Het bevorderen van cultuurparticipatie is een nobel doel, er wordt ingestemd met optie 2. Meer ondersteuning aan erfgoedvrijwilligers en organisaties: als de organisaties zelf geen andere rol zien dan informatieverschaffing, dan ligt hier geen extra taak voor de provincie. Een meer uitgebreide  
535 rol van de provincie bij onderhoud en ontwikkeling van de culturele infrastructuur is enerzijds een breuk met het beleid en de focus op kerntaken, anderzijds moet ervoor gewaakt worden dat taken van gemeenten en het Rijk overgenomen worden. Naar aanleiding van de vergelijking van programma's van andere provincies wordt aandacht gevraagd voor het Concept Erfgoedlijnen Zuid-Holland. GS worden verzocht hiernaar te kijken en met verhalen  
540 van Oneindig Noord-Holland de beheerders van het erfgoed ertoe te bewegen om thematisch samen te werken, waarmee ook de culturele infrastructuur wordt versterkt.

Dhr. **Hollebeek** (PvdD) ziet de waarderingskaart voor stolpenboerderijen als een stimulans voor ruimtelijke ontwikkeling en herbestemming mits de stolp in relatie staat tot het  
545 landschap eromheen. Het provinciaal erfgoedbeleid moet zich richten op grote ruimtelijke structuren en op de positionering richting het ruimtelijk beleid. Verduurzaming koppelen aan restauratie en herbestemming is goed, mits het erfgoed bestand is tegen de effecten van klimaatverandering, maar er moet ook aandacht zijn voor het inzetten op energiebesparing en isolatie, vooral bij herbestemming. In de regionale samenwerking dient de provincie meer  
550 ondersteunend dan initiërend te zijn. De focus bij financiering moet liggen op inhoudelijke kennis van de vrijwilligers. Voorgesteld wordt een schriftelijke notitie op te stellen en alle thema's en onderdelen in de culturele infrastructuur te rangschikken.

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) is enthousiast over de vergaande voorstellen. In hoeverre kunnen  
555 gemeenten gestimuleerd worden bij het stolpenbeleid- en bescherming? Er moet proactief worden opgetreden want de klimaatverandering kent een grote snelheid, ook bij de actuele restauraties moet ingezet worden op verduurzaming en het stimuleren van maatregelen. Er moet ook aan NHN aandacht besteed worden zodat zij door een sterk regioprofiel op te stellen, alle Rijksmogelijkheden kunnen benutten. Laaggeletterdheid wordt expliciet genoemd  
560 als een actiepoint voor ProBiblio, dat wordt ondersteund. Hoe ziet het beleid dienaangaande

eruit? Men moet uitgaan van de behoeften van de vrijwilligers en geen acties nemen die niet nodig zijn. De culturele sector heeft door corona een grote klap gehad, goed dat de provincie de mogelijkheden voor ondersteuning gaat onderzoeken, met name voor gebieden waar grote steden als voortrekker ontbreken, zoals in de Kop.

565

Dhr. **Hoogervorst** (SP) gaat uit van de inhoud van het eigen initiatiefvoorstel om het voorliggende voorstel te beoordelen, maar zet in op een versteviging van de rol van de provincie voor de vrijwilligers, want een groot deel van behoud van erfgoed en borging van de cultuur is afhankelijk van vrijwilligers. Dit leidt tot noodzakelijke investeringen in kennis en vaardigheden. Hoe wordt in het voorstel de positie van vrijwilligers versterkt? De rol van de provincie moet met name ingezet worden op een sterkere positie van cultuur en erfgoed, want in vergelijking met andere provincies kan er een tandje bij. De investeringen moeten flink verhoogd worden, zo nodig een jaarlijkse verhoging in de komende vijf jaren om te komen tot een budget dat een plaats in de landelijke top-5 waarborgt. Pas dan kan de rol van de provincie opnieuw bepaald worden. De provincie moet meer actie nemen bij het begeleiden van verduurzamingsactiviteiten door meer te informeren en beschikbaar te zijn voor vragen en deskundige kennis en dit niet overlaten aan beheerders, eigenaren of gemeenten. De stolpen dienen optimaal beschermd te worden binnen de grenzen van het realistische, dus toezicht op afstand met het streven zoveel mogelijk stolpen te behouden of een nieuwe bestemming te realiseren. De culturele sector speelt een grote rol bij de leefbaarheid van wijken en dorpen, steden en regio's, deze sector moet deze rol kunnen vervullen en daarvoor is sturing en coördinatie door de provincie nodig. Hierbij spelen vrijwilligers een grote rol. Er ontbreekt een nieuwe impuls voor cultuureducatie, terwijl het betrekken van meer inwoners en met name kinderen bij cultuur van wezenlijk belang is voor de ontwikkeling van de mensen en de maatschappij. Waar is deze impuls te vinden?

585

Mw. **Bezaan** (PVV) vindt historische stolpen belangrijk voor de identiteit, dus deze moeten optimaal beschermd worden. Een gemeentelijk sloopvergunningstelsel wordt ondersteund mits wordt onderzocht of opties 1, 2 en 3 ook toegepast kunnen worden, dus ook informeren en stimuleren. Vraag 2: geen van beide keuzes wordt ondersteund. Voordat een koppeling wordt gerealiseerd tussen verduurzaming en restauratie, moeten eerst de resultaten van de klimaatstresstest Monumenten NH worden afgewacht. Vraag 3, de twee opties bieden geen meerwaarde. Vraag 4, de werkzaamheden van erfgoedvrijwilligers zijn van essentieel belang maar volgens het college is er al veel beschikbaar en een extra budget van € 400.000 tot 800.000 is wel erg veel. Is er in NH zoals in andere provincies, behoefte aan cursussen en een speciale website voor erfgoedvrijwilligers? Vraag 5: ondersteuning van professionele kunsten kost tussen de € 3 en 15 miljoen in een beperkte begroting, de PVV ziet weinig in een uitgebreidere rol.

590

595

600

Dhr. **Zaal** (GL) sluit zich aan bij D66 en bij de complimenten voor het college voor de procedure en de mogelijkheid voor PS om invloed uit te oefenen en keuzes te maken. De waarderingskaart geeft geen aanleiding om meer provinciaal budget toe te kennen aan bescherming van de stolpen. Een andere verdeling van de restauratiesubsidies waarbij aantoonbare verduurzaming een hoger subsidiepercentage oplevert, wordt ondersteund. De rol van de provincie binnen regionale netwerken: ontoereikende budgetten bij gemeenten veroorzaken onvoldoende ambtelijke capaciteit. Hoe levensvatbaar is een strategische samenwerking met gemeenten of een uitvoeringsprogramma? Voor ondersteuning van

605

netwerken van culturele instellingen, is extra inzet zinvol. Ondersteuning vrijwilligers cultuur  
610 en erfgoed: GS zien geen rol in de culturele infrastructuur voor de provincie om vrijwilligers in  
de culturele sector te ondersteunen. Voor vrijwilligers erfgoed zijn er meer mogelijkheden,  
maar hiervoor zijn al vele ondersteuningsinstrumenten beschikbaar. De reactie van het college  
op de positionering van het steunpunt wordt afgewacht. Ondanks dat er verschillen bestaan  
615 tussen de provincies, is een onderlinge vergelijking van de instrumenten zinvol om meer  
inzicht te krijgen en de samenwerking bij de culturele infrastructuur te versterken. Goed dat  
hier de komende jaren budget voor beschikbaar wordt gesteld.

Mw. **Van Meerten** (VVD) is terughoudend bij het instrueren van gemeenten om een  
sloopvergunningstelsel te hanteren. Waarom is aanvullend op de waarderingkaart, deze  
620 dwang noodzakelijk? Verduurzaming koppelen aan restauratie: uitbreiding van de rol van de  
provincie als beleidsontwikkelaar is interessant en kan aanjagend werken, maar de financiële  
en juridische gevolgen zijn nog te vaag. Kunnen GS een uitgebreidere onderbouwing  
verschaffen? Intensieve rol bij regionale netwerken: gezien de verschraling is niet duidelijk  
hoe de netwerken functioneren, maar de VVD is wel voorstander van bijvoorbeeld een  
625 regionale conservator, want die inzet werkt bijzonder goed bij de onderlinge samenwerking  
tussen musea en culturele instellingen, zeker met het oog op de verschraling en het beperkte  
aantal beleidsmedewerkers bij gemeenten. De provincie heeft geen rol bij ondersteuning van  
culturele vrijwilligers, die taak ligt bij gemeenten, maar wel van erfgoedvrijwilligers. Graag een  
uitgebreidere onderbouwing van de mogelijkheden met het oog op het onderzoek, gebaseerd  
630 op de vragen van de erfgoedinstellingen. Mocht er iets voor vrijwilligers bedacht worden, dan  
moet het opschaalbaar zijn en geschikt voor alle instellingen. Hierbij kan men denken aan het  
aanstellen van een aanjager door de provincie. De VVD worstelt met punt 5, ondersteuning  
door de provincie van beeldende en podiumkunsten, dit staat te ver van de kerntaken af. Er  
zijn wel mogelijkheden bij cultuur en erfgoedpacten, maar hiervan wordt dan eerst om een  
635 nadere financiële uitwerking verzocht.

Dhr. **Klein** (CU) is blij met de aangeboden discussiepunten door GS. Een  
sloopvergunningstelsel wordt ondersteund aangezien dan beoordeeld wordt of er  
alternatieve mogelijkheden zijn. Subsidie voor verduurzaming is een mooie manier om  
640 restauratie van stolpen te stimuleren, maar restauratie staat centraal in dit verband en niet  
verduurzaming. Goed om te kijken hoe de noodfondsen ingezet kunnen blijven worden om de  
samenwerking tussen culturele instellingen in de provincie te stimuleren en naar de best  
practices bij ondersteuning van erfgoed door andere provincies te kijken. Maar een leerstoel  
Regionale Geschiedenis lijkt niet echt noodzakelijk. Een vergelijking met andere provincies is  
645 wellicht niet zinvol vanwege de grote steden in NH die al veel investeren in culturele  
infrastructuur, maar misschien zijn er voorbeelden van andere provincies die toepasbaar zijn  
op bijvoorbeeld de Kop, zonder te besluiten tot een generieke kerntaak van de provincie.

Dhr. **Kohler** (JA21) sluit zich aan bij de SP en het CDA. Bescherming van stolpen kan niet aan  
650 gemeenten worden overgelaten vanwege de beperkte ambtelijke capaciteit en financiën, een  
stolp is onbewoonbaar tenzij er een goede restauratie plaatsvindt. Stolpen zijn een  
kenmerkend onderdeel van het Noord-Hollandse landschap, daarom moet de provincie  
inzetten op behoud. Verduurzamingsmaatregelen zoals een nieuw dak, hebben invloed op het  
ecosysteem en op de leefomgeving van diverse vogels. Maar er zijn dakpannen beschikbaar  
655 die het broeden van vogels toch mogelijk maken, daar kan de provincie ondersteuning bij

bieden. Historische verenigingen kennen de monumenten en weten wat er nodig is, financiële hulp aan deze verenigingen draagt bij aan het behoud van erfgoed.

Gedeputeerde **Pels** constateert nog enige verdeeldheid in de commissie ten aanzien van de stolpen. Zij stelt voor om in het komende jaar met gemeenten met de meeste stolpen op hun grondgebied, opnieuw in gesprek te gaan over het actualiseren van het stolpenbeleid om stolpen zoveel mogelijk te behouden. De provincie kan echter niet treden in de bevoegdheden van gemeenten. Verduurzamingseisen die gesteld worden aan subsidieverlening voor erfgoed, mogen niet tot blokkades leiden of tot het uitstellen van restauraties. Dit zal meegenomen worden bij de uitvoering van het beleidskader, dat qua haalbaarheid voor verschillende soorten erfgoed, regelmatig geactualiseerd zal worden. De samenwerking in de regio kan gestimuleerd worden, zeker voor NHN en door in te zetten op uitwerking van het regioprofiel en op het stimuleren van de samenwerking. Voorgesteld wordt om net als vorig jaar in coronatijd, samen met alle wethouders een brief te sturen aan het Rijk over de structurele problemen op het gebied van erfgoed en de problemen van gemeenten om hier richting aan te geven, met het oog op een mogelijke herziening van de wet cultuur en de taakverdeling. Daar wordt ook in het IPO over gesproken. Onderdeel van de oproep aan het Rijk zal tevens zijn dat er meer geormerkte middelen voor cultuur naar het Gemeentefonds overgeheveld moeten worden. Zij zal het conceptbeleidskader nog een keer nalopen op aspecten waarop de provincie iets extra's kan doen bij stimulering van kennisdeling met en professionalisering van erfgoedvrijwilligers, voorbeelden van andere provincies nagaan en de eventuele financiële consequenties aangeven. De problemen bij cultuur van gemeenten zijn natuurlijk bekend, maar daarvoor staan of het Rijk of de gemeenten zelf aan de lat. Een aantal gemeenten in de provincie investeert heel veel in cultuur, hoewel in NHN het aanbod minder is. Zij zegt toe nog een keer gericht te kijken naar het minder brede aanbod en inzet in NHN. Inclusiviteit is een uitgangspunt waaraan voldaan moet worden en is daarom niet benoemd als discussiepunt. Het koloniale verleden maakt hier onderdeel vanuit. Zij zal de mogelijkheid nagaan om in de nota het koloniale verleden te benoemen. Er lopen onderzoeken door het Rijk naar koloniale roofkunst, daarom het voorstel om eerst de resultaten hiervan af te wachten om gelijkwaardige onderzoeken te voorkomen. De middelen voor cultuureducatie per inwoner zijn ten opzichte van het coalitieakkoord verlengd en verhoogd om ook het vmbo te kunnen bedienen en zwakkere scholen te ondersteunen bij het ontwikkelen van cultuureducatie. Na de formatie zal het gesprek over het programma cultuureducatie – dat dus geen structureel beleid is maar een programma – en over de Rijksmiddelen zeker voortgezet worden. Vanuit het Nood- en Herstelfonds loopt nog een aantal regelingen, maar voorgesteld wordt om aan PS terug te koppelen hoe de gesprekken met de gemeenten zijn verlopen, door de gedeputeerde Cultuur plus de coördinator van het Herstelfonds. Bouwen van een replica of reconstructie van historische gebouwen (zoals de Houtzaagmolen) valt niet onder restauratie, restauratie betreft het opknappen van bestaande gebouwen. Voor herbouw van historische zaken zijn geen provinciale fondsen of regelingen beschikbaar. In antwoord op vragen van D66 over het toevoegen van archeologische vindplaatsen op land en onder water met het oog op klimaatadaptatie meldt de gedeputeerde dat dit wordt getoetst in de stresstest, hiervoor kunnen de resterende middelen worden benut. Goed dat er meer kan worden gedaan aan laaggeletterdheid. ProBiblio zet hier specifiek beleid voor in. In de definitieve versie zal een voorbeeld van een initiatief van ProBiblio met het oog op laaggeletterdheid worden beschreven en er zal worden ingezoomd op de stolpen.

De **voorzitter** concludeert dat de gedeputeerde een aantal zaken meeneemt naar de definitieve versie actualisering cultuurbeleid die 29 november a.s. behandeld zal worden in EFB en op 13 december in PS.

705

10. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop  
(EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

10.a. Financiën: Voordracht tweede begrotingswijziging 2021

Mw. **Kapitein** (D66) vraagt of is overwogen om af te zien van de ontvangst van het bedrag van € 3,5 miljoen extra dividend van Alliander en dit bedrag te reserveren voor toekomstige investeringen voor Alliander. Extra hulpmiddelen voor thuiswerken van € 1,2 miljoen is aan de hoge kant, maar vormt geen beletsel om akkoord te gaan met de voordracht. Het is een hamerstuk.

715 Dhr. **Carton** (PvdA) zou een toelichting op de tabellen kapitaallasten op prijs stellen, want het kost heel veel tijd om alle verschillen zelf op te zoeken en deze te vergelijken met de vorige cijfers.

720 Gedeputeerde **Pels** zal een nadere toelichting geven op het extra dividend wanneer Alliander in de RWK-commissie – waarvoor de commissie EFB wordt uitgenodigd vanwege de financiële aspecten – op de A-agenda staat en alsdan de opties voor de lange termijn toelichten. Het dividend is overigens niet gelieerd aan de nog te maken keuzes voor Alliander. Zij begrijpt het verzoek om een toelichting op de tabellen, aan dat verzoek zal voldaan worden. Zij zegt tevens toe het hoge bedrag voor thuiswerkhulpmiddelen te heroverwegen, want deze zijn vrij ruim geraamd. Hierbij wordt ook betrokken dat er minder bureaus voor losse werkplekken nodig zijn maar wel meer vergaderzalen.

725

De **voorzitter** concludeert dat de voordracht als hamerstuk naar PS kan worden doorgeleid.

10.b. Voordracht 'Controleprotocol controle jaarrekening 2021 (PS-aangelegenheid)

730 Mw. **Kuiper** (CDA) neemt dhr. Heijnen waar als plaatsvervangend voorzitter van de Rekeningencommissie. De Rekeningencommissie is akkoord gegaan met de voordracht. Mw. **Bezaan** (PVV) gaat akkoord met de voordracht maar zal een stemverklaring geven in PS. In de bijlage wordt vermeld dat voor de rapporteringstolerantie de accountant als maatstaf elke fout of onzekerheid vanaf € 400.000 rapporteert. Vanwege de hoogte van dit bedrag en het feit dat het gaat om belastinggeld, wordt voorgesteld om dit bedrag te halveren.

735

Dhr. **Carton** (PvdA) gaat akkoord met de voordracht.

Mw. **Kapitein** (D66) gaat akkoord met de voordracht, er is ten opzichte van vorig jaar niets veranderd.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk naar PS wordt doorgeleid.

740

11. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen.

745

12. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 16.40 uur.

750